

نقاهتگاه بیماران صعب‌العلاج

نقاهتگاه مخصوص بیماران صعب‌العلاج و روبه‌مرگ چیست و خودش چه ضرورتی دارد و در کدام کشور ها پیدا می‌شود؟

پرونده

بیمارستان‌ها پر است از درد و رنج؛ بعضی در مان‌شدنی و بعضی تسکین‌ناپذیر. دیدن دردهای لاعلاجی که روی تخت‌های اتاق‌های کوچک و دلگیر کش می‌آیند، از غم‌انگیزترین صحنه‌های بشری است. بیماران‌ی که پزشکان از آن‌ها قطع امید می‌کنند، روزهای آخر عمرشان را در بیمارستان می‌گذرانند با این‌که هم در مان‌نگران و هم خانواده‌های‌شان می‌دانند کاری از انبوه دارو‌ها و سیم‌های متصل به بدن آن‌ها بر نمی‌آید. سال‌هاست که این نوع در مان‌های بی‌فایده در دنیا جای خودش را به مراقبت‌های تسکینی داده‌است؛ مراقبت‌های خانگی یا اسکان در نقاهتگاه‌ها که هدفش فراهم کردن محیطی آرام و خوشایند برای آن‌هایی است که چشم‌انتظار مرگ‌اند. گفته می‌شود سالانه حدود ۴۰ میلیون نفر در دنیا نیاز مند استفاده از مراقبت‌های طب تسکینی هستند و فقط ۱۴ درصد از آن‌ها، این مراقبت‌ها را دریافت می‌کنند. «هاسپیس» نام نقاهتگاه‌های روبه‌افزایشی است که بیماران لا علاج می‌توانند روز‌های آخر عمر را در آرامش و به همان نحوی که دوست دارند، سپری کنند. در پرونده امروز، درباره هاسپیس و بهترین نمونه‌هایش در دنیا خواهید خواند.

در نقاهتگاه چه خبر است؟

اگر اولین بار است که با واژه مراقبت‌های تسکینی مواجه می‌شوید، تعریف سازمان بهداشت جهانی از این کلمه به شما کمک می‌کند که بدانید درباره چه چیزی حرف می‌زنیم؟ «رهاکاری برای ارتقای کیفیت زندگی بیماران مبتلا به بیماری‌های صعب‌العلاج و خانواده آن‌ها». این مراقبت‌ها با تشخیص بیماری شروع می‌شود، در طول بیماری ادامه می‌یابد و به سه طریق ارائه می‌شود؛ مراقبت تسکینی مبتنی بر بیمارستان، مراقبت تسکینی مبتنی بر مراکز هاسپیس و مراقبت تسکینی مبتنی بر منزل. بهترین مراقبت تسکینی، نوع مبتنی بر منزل است که در آن، بیمار روزهای آخر را در خانه خود یا هر محیط آشنا و دوست‌داشتنی دیگری که مرگ را می‌فهمد و می‌پذیرد، سپری می‌کند. مراقبان هم به او کمک می‌کنند که درد کمتری را تجربه کند و در کنار خانواده‌اش

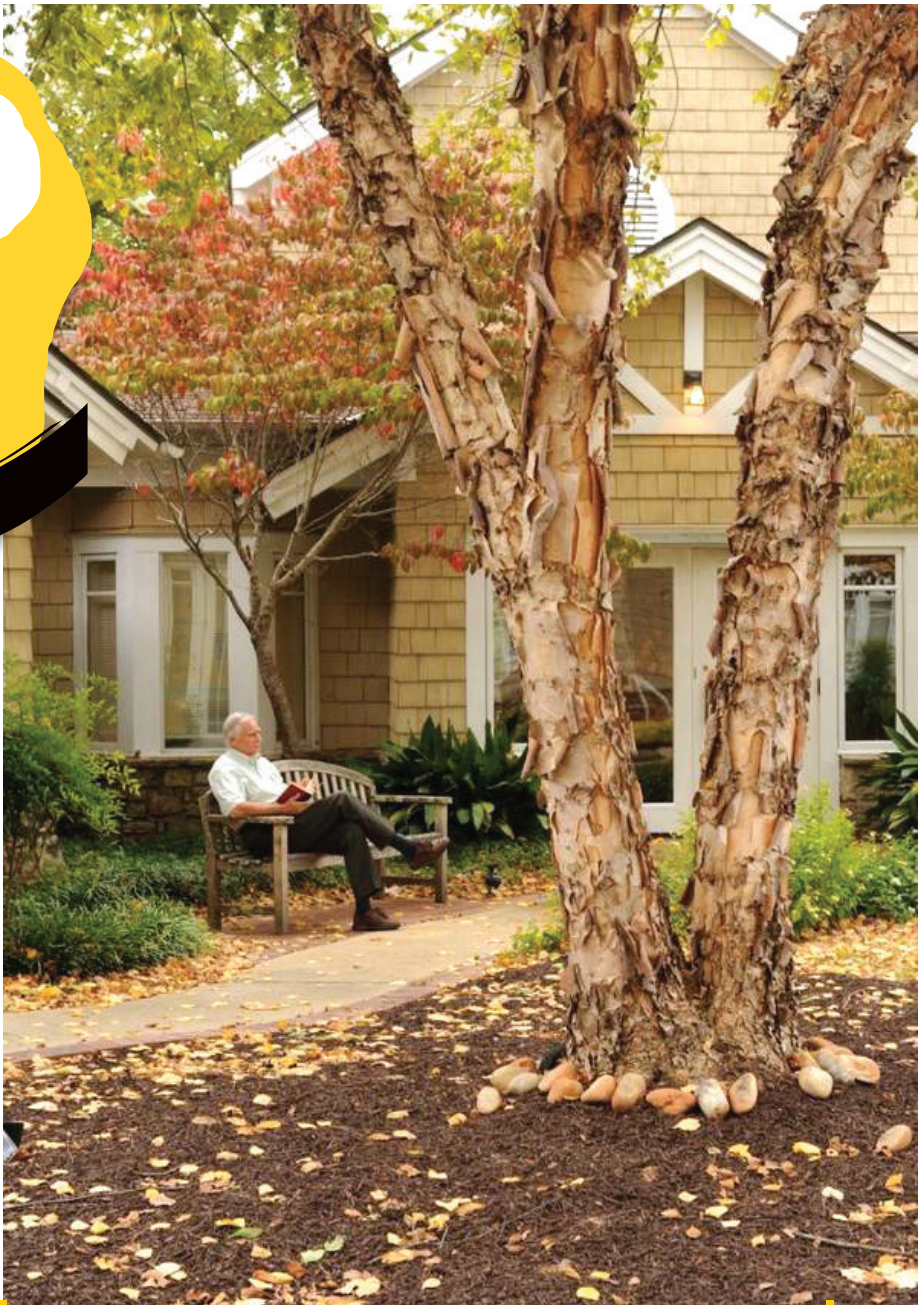
هستند تا رنج آن‌ها را تسکین بدهند. بیماران‌ی که به هر دلیلی امکان استفاده از این نوع خدمات را ندارند، مراقبت‌ها را در نقاهتگاه دریافت می‌کنند. در هاسپیس، مرگ به‌عنوان آخرین مرحله زندگی پذیرفته شده و

سر و کله هاسپیس از کجا پیدا شد؟

هاسپیس با رویکرد نوین خود به مرگ، اقدام مد رنی به نظر می‌رسد اما ر د آن را در قرن نوزدهم می‌توان پیگیری کرد. کلمه «هاسپیس»، اولین بار در سال ۱۹۶۷ توسط دکتر «سیسیلی ساندرز» درباره پرستاری از بیماران در آستانه مرگ به کار رفت؛ پزشک نیکوکاری که بعدها نخستین هاسپیس را در لندن تأسیس کرد. ایده این کار، چهار سال پیشتر در ذهن ساندرز جرقه زده بود. او در سال ۱۹۶۳ در سخنرانی دانشگاه «ییل»، طرح ایجاد مرکزی برای مراقبت از بیماران صعب‌العلاج را با دانشجویان دانشکده پزشکی، پرستاران، مددکاران اجتماعی و کشیش‌ها در میان گذاشت. بعد از این سخنرانی،

جنبش خدمات

«هاسپیس» در چند کشور گسترش یافت. دولت‌ها و شرکت‌های بیمه درمانی به اهمیت و البته سود مادی این مراکز پی بردند و بودجه‌های لازم را برای ارائه خدمات نقاهتگاهی تصویب کردند.

نقاهتگاه‌ها چه خدماتی ارائه می‌کنند؟

حالا بیش از ۱۶۰ کشور در دنیا، هاسپیس دارند. هاسپیس‌های توافند متناسب با فرهنگ‌های مختلف، انواع متفاوتی از آن‌چه تا الان گفتیم، داشته باشند. در بعضی مناطق جهان، نقاهتگاه‌های مذهبی به‌عنوان بخشی مرتبط با کلیساها وجود دارند که با توجه به سنت اروپایی دخالت کلیسا در امور پرستاری و درمانی و تأکید بر جنبه‌های معنوی مرگ، مورد اقبال واقع شده‌اند. مراقبت فرجه‌ای، یکی دیگر از خدمات هاسپیس‌ها برای بیماران‌ی است که نه در نقاهتگاه ساکن اند و نه نیازی به حضور مراقبان متخصص در خانه دارند. این بیماران در خانه شخصی‌شان تحت مراقبت اعضای خانواده‌شان هستند اما مراقبان آن‌ها با توجه به وظیفه سنگینی که بر دوش دارند، هر از گاهی سروکارشان به

هاسپیس می‌افتد. هاسپیس‌ها در بر نامه مراقبت فرجه‌ای، فرصتی را برای استراحت مراقبان اصلی بیماران فراهم می‌کنند و در مدت استراحت آن‌ها، تیمی از مراقب‌های آموزش دیده به‌طور موقت پرستاری از بیمار را بر عهده می‌گیرند. در ایران، مراقبت‌های

در ایران هم هاسپیس داریم؟

در سال ۹۳ ایده تأسیس اولین هاسپیس ایران در مشهد به پیشنهاد و همت پروفسور «سیدرضا خلیط» جراح مغز و اعصاب، مطرح شد. یک مهندس معمار با هزینه شخصی پروفسور به چندین کشور از جمله سوئد سفر کرد تا از نقاهتگاه‌های آن‌ها بازدید و نقشه‌برداری کند، البته با این رویکرد که بر ایند ایده‌های موجود در قالب طراحی ایرانیزه اجرایی شود. ۱۰ اتاق برای پذیرش بیماران در مان‌ناپذیر، اتاق‌هایی برای همراهان آن‌ها، مهد کودک و اتاق بازی بچه‌ها و تیمی از پزشکان، پرستارها، مددیاران سلامت، مددکارهای اجتماعی و گفتار درمانگرها، امکانات و خدماتی است که در هاسپیس مشهد در نظر گرفته شده‌است. مدت زمان

ZENDEGI-SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

چهارشنبه ۱۶ آذر ۱۴۰۱
۱۲ جمادی الاول ۱۴۴۴ • ۷ دسامبر ۲۰۲۲
شماره ۳۱۱۰۰

۳۳۲۰

بهترین هاسپیس‌ها در جهان

آن‌چه تا الان درباره هاسپیس گفتیم، شامل خدمات و امکاناتش می‌شد اما نقاهتگاه‌ها صرفاً مراکزی برای ارائه خدمت به بیماران تسکین‌ناپذیر نیستند؛ آن‌ها قرار است خانه امنی برای این افراد باشند تا روزهای آخر را در محیطی خوشایند و دور از استرس سپری کنند. به همین دلیل است که هاسپیس‌ها در نگاه اول، بیشتر از آن‌که از پویایی سیستم‌های درمانی کشورها خبر بدهند، هنر معماری آن‌ها را به رخ می‌کشند. در ادامه با چند نمونه عالی از هاسپیس‌ها در جهان آشنا می‌شویم.

مراکز مگی Maggie's Centers

مراکز مگی، شبکه‌ای از نقاهتگاه‌ها در

بریتانیا و هنگ کنگ هستند با هدف کمک به افراد مبتلا به سرطان پیشرفته. این مراکز نه به‌عنوان جایگزینی برای درمان‌های رایج بلکه به‌عنوان محیط مراقبتی عمل می‌کنند و پشتیبانی، اطلاعات و توصیه‌های عملی به بیماران ارائه می‌دهند. مراکز مگی، به‌صورت مجزا و مستقل توسط معماران

برجسته‌ای مثل «فرانک گری»، «زاها حدید» و «ریچارد جارجز» طراحی شده‌اند و هدف اساسی همه آن‌ها این بوده‌است که تا حد امکان شبیه فضا‌های بیمارستانی نباشند. معماران مگی، تلاش کرده‌اند هاسپیس‌های این مجموعه، احساس خانه بودن را به ساکنان‌شان القا کنند؛ توجه به حریم خصوصی در طراحی بخش‌های مختلف مرکز و استفاده به‌جای پار تیشن‌ها و دیوارها از کارهایی است که در راستای این هدف انجام شده‌است. نکته جذاب دیگر در مراکز مگی، ارتباط تنگاتنگ آن‌ها با طبیعت است. در تمام بخش‌های مرکز، بیماران می‌توانند به هر طریقی که می‌خواهند و می‌توانند، با طبیعت در تماس باشند؛ چه تماشای حیاط از پنجره‌های دلباز و چه قدم زدن در محوطه باغ.

کلبه خرس Bear Cottage

نقاهتگاه کودک کان «کلبه خرس» در استرالیا، هاسپییی برای کودکان است. در طراحی این نقاهتگاه، تلاش شده‌است ترکیبی از عمارت‌های روستایی و خانه‌های درختی ارائه شود. هر کدام از ۱۰ اتاق مرکز که به‌نام ساحل‌های محلی اسم گذاری شده‌اند، با پل‌های چوبی شبیه اسکله به تراس

متصل می‌شوند. سقف‌های پهن و لبه‌دار، به‌خوبی در فضای بیرونی مرکز سایه ایجاد می‌کنند تا امکان استفاده از حیاط در تمام روز وجود داشته باشد. در فضا‌های درمانی مرکز، از عنصرهایی مثل نور، صدا و رایحه استفاده می‌شود. در «کلبه خرس»، مراقبان لباس فرم نمی‌پوشند. گرچه مراقبت‌های پزشکی ۲۴ ساعته در دسترس است اما هیچ کدام از عمل‌های پزشکی در فضای شخصی مرکز انجام نمی‌شود تا حس خانه بودن، مختل نشود. اتاق خواب‌ها شبیه اتاق‌های معمولی هستند و یک سگ لابرادور، نقش حیوان خانگی مجموعه را بازی می‌کند تا بچه‌های بیماری که به حضور یک حیوان خانگی عادت دارند، از این بابت هم احساس حضور در خانه داشته باشند.

هاسپیس لندن شمالی North London Hospice

نقاهتگاه «لندن شمالی» که تیمی از

مراقبان را برای ارائه خدمات تسکینی دور هم جمع کرده‌است، مثل مکان‌های مشابه خودش در این مطلب، در طراحی به دنبال القای حس آسودگی خانگی بوده‌است؛ بنایی آجری در یکی از مناطق آرام و بدون هیاهوی شمال لندن با سقف شیروانی و حیاط جنوبی برای قدم زدن، محیطی است که اجازه

نمی‌دهد بین این هاسپیس و خانه‌های دوروبرش در محله، تمایز قابل توجهی وجود داشته باشد. پنجره‌های بزرگ و یک سالن پذیرایی برای معاشرت با مهمانان، هاسپیس لندن را از حال‌وهوای فضای بیمارستانی دور می‌کند. آشپزخانه و ناهارخوری، به حیاط راه دارند تا بیماران به راحتی به اندازه کافی با طبیعت در تماس باشند. نور روز هم فضای نقاهتگاه را به‌خوبی روشن می‌کند.

هاسپیس گرجستان غربی West Georgia Hospice

نقاهتگاه ۱۶ تخته در گرجستان، خانه‌ای گرم و صمیمی است با شومینه، پنجره‌های بزرگ، سقف‌های چوبی طاق دار، درهای فرانسوی و اتاق ناهارخوری. هر دو اتاق خواب به یک پاسیو دسترسی دارند و علاوه بر خدمات معمولی مثل خشک‌شویی، امکان آپد رمانی هم برای بیماران فراهم شده‌است. کنار اتاق مراقبه، فضای دایره‌ای شکل با یک صفحه نمایش وجود دارد برای استراحت و گپ زدن. اتاق‌ها دور تادور حیاط چیده شده و با صندلی‌هایی در ست شبیه خانه مبله شده‌اند تا احساس خانه بودن را القا کنند.

منابع این پرونده: sums.ac.ir, macsa.ir, mashhadene.ir, re-thinkingthefuture.com, ahmm.co.uk